

STATISTIKANÕUKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL

Tallinn

12.12.2024 nr 10-1/24/007sn

Algus kell 10.00, lõpp kell 12.20

Juhatas Hede Sinisaar

Protokollis Anneli Saarma

Protokoll koostatud 19.12.2024

Osa võtsid Veiko Tali, Urmet Lee, Raoul Lättemäe, Erik Ernits, Raivo Ruusalepp, Mari-Liis Jakobson

Puudusid Pille Lehis, Reelika Leetmaa, Marko Udras, Kadri Land

Kutsutud

Tervise Arengu Instituudi tervisestatistika osakonna juhataja Jane Idavain

Rahandusministeeriumi Riigihalduse osakonna riigivalitsemise valdkonna juht Ott Karulin

Eesti Panga statistikaosakonna juhataja Jaanus Kroon

Kliimaministeeriumi Strateegia, analüüsi ja digiarengu osakonna juhataja Merilin Olo

Statistikaameti peadirektori asetäitja andmeteenuste alal Kaido Paabusk

Statistikaameti peadirektori asetäitja andmehalduse ja andmeteaduse alal Liina Osila

Statistikaameti partnerlussuhete juht Jaana Tael

Koosoleku avas Hede Sinisaar. Kinnitati päevakord.

Päevakord

1. Ülevaade riigi andmehalduse arengutest (sh andmete valge raamat) ja kokkulepitud kavade elluviimisest.
2. Eesti Panga 2025.–2029. aasta statistikatööde loetelu projekti tutvustus.
3. Statistikanõukogu 2025. aasta tööplaani arutelu.
4. Muud küsimused.

1. Ülevaade riigi andmehalduse arengutest (sh andmete valge raamat) ja kokkulepitud kavade elluviimisest.

Liina Osila tegi ülevaate andmehalduse tegevustest ja koordineerimisest riigis. Esmakordselt on välja toodud, et andmepoliitika kujundamine ja koordineerimine on alates 2025. aastast Justiits- ja digiministeeriumi ülesanne, enne seda oli Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM). Andmehalduse koordineerimine riigis alates 2019. aastast on Statistikaameti ülesanne (RStS § 9). Lisaks Statistikaametile, kes on sisuline andmehalduse kompetentsikeskus, panustab veel Riigi Infosüsteemi Amet (RIA) läbi vajaliku digiinfrastruktuuri ja Andmekaitse Inspeksioon (AKI) läbi andmekaitse. Olulisemad valdkondlikud dokumendid on „Andmete ja tehisintellekti valge raamat 2024–2030“, „Andmete tegevuskava 2024–2025“ ja „Tehisintellekti tegevuskava 2024–2026“.

Andmepõhise riigi eesmärk on kujundada Eestist läbi andmete väärimise ja targa kasutamise juhtiva andmemajanduse ja avaliku halduse kvaliteediga riik maailmas. Eesmärgi saavutamiseks keskendub riik aastani 2030 kolmele sambale – inimeste heaolu läbi andmepõhise riigikorralduse ja majanduse, avaliku halduse kvaliteet läbi krativäelise riigi ja ühiskonna ning ettevõtete tootlikkus läbi usaldusväarsuse ja inimkeskse tehisintellekti ja andmekorralduse.

Statistikaameti andmehalduse tiim loodi 2020. aastal. Tiimi kuulub 15 inimest, kellest 9 on Euroopa taasterahastus fondi (RRF) rahastusel ja tegelevad majavälise andmehaldusega, 2 inimest tegelevad

igapäevaselt klassifikaatorite süsteemi juhtimisega ning ülejäänud majasisese andmehalduse ja teiste valdkonnaga seotud projektidega. Majavälise andmehalduse arendamist rahastatakse kuni 2026. aastani ja selleks sõlmitakse iga-aastaselt uus leping Statistikaameti ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi Justiits- ja digiministeeriumi) vahel.

Statistikaameti ülesanded andmehalduses on peamiselt riigiasutuste nõustamine ja toetamine andmehalduse korraldamisel, nagu näiteks (põhi)andmete kirjeldamisel (oleme väljatöötanud teenuste paketid). Statistikaamet töötab välja ja uuendab andmehaldusega seotud juhiseid ja andmekirjeldusstandardit. Samuti panustab Statistikaamet andmekirjelduse töövahendi (RIHAKE) juurutamisse ja arendamisse koostöös RIA-ga. Lisaks osaleb Statistikaamet andmete valdkonna töörühmades, seadusloomes, korraldab erinevaid koolitusi (digiriigi akadeemia) ning lepib kokku ja avaldab andmehalduse erialast sõnavara (eesti ja inglise keeles).

Ühise arutelu käigus leiti, et andmehalduse teema on väga oluline ning sellega seonduvate probleemide ja ettepanekute osas peaks Statistikanõukogu võtma oma positsiooni ning käsitlema seda aastaaruandes.

OTSUSTATI:

- 1.1. võtta informatsioon teadmiseks.
- 1.2. kujundada nõukogu positsioon andmehalduse teemal ning lisada see nõukogu aastaaruandesse.

2. Eesti Panga 2025.–2029. aasta statistikatööde loetelu projekti tutvustus.

Jaanus Kroon tutvustas Eesti Panga statistikatööde loetelu projekti aastateks 2025.–2029, mis on Eesti Panga juhatuse poolt kinnitatud ja Statistikanõukogu saab selle teadmiseks võtta. Statistikatööde loetelu sel aastal ei muutunud ning selles on 28 statistikatööd. Loetelu on avaldatud Riigi Teatajas.

Euroopa Keskpangade süsteem on ette näinud, et keskpangad peavad objektiivsetel ja pragmaatilistel põhjustel ise statistikat tegema. Objektiivsed põhjused on poliitikakujundamise otsustusprotsessi tõenduspõhisus ja Keskpanga sõltumatus ehk statistika sõltumatus (vajadus kontrollida kvaliteeti) ning pragmaatilised põhjused on valdkonnakompetents ja eelised algandmete ligipääsul (järelevalve aruandlus, arveldusinfo, pangasaladus jne).

Eesti Pank teeb raha- ja finantssektori statistikat, maksebilansi- (välissektori) statistikat ja muud ülesannete täitmiseks vajalikku statistikat. Eesti Panga ja Statistikaameti vaheline koostöölepe sätestab koostöövaldkonnad ja välistab tööde dubleerimise.

Eesti Pangal on olemas põhinäitajate kvaliteedinäitajate protsess ja mõõdikud, kuid kuna Euroopas tehakse kõikide valdkondade kohta palju kvaliteedi aruandeid, siis dubleerimise mõttes Eesti Pank ise kvaliteedinäitajaid ei mõõda.

OTSUSTATI:

- 2.1. võtta informatsioon teadmiseks ja tulevikus võiks eraldi käsitleda mikroandmete jagamise teematikat.

3. Statistikanõukogu 2025. aasta tööplaani arutelu.

Hede Sinisaar tutvustas nõukogule 2025. aasta tööplaani eelnõu, mille raames on planeeritud viis nõupidamist. Statistikanõukogu 2024. aastaaruanne ning ülevaade 2026.–2030. a statistikatööde loetelust ja sellele nõukogu arvamuse koostamine on teemad, mis on ajaliselt kindaks määratud nende esitamise tähtaegade tõttu ja neid muuta ei saa.

Arutelu käigus tehti ettepanek lisada projektis väljapakutud teemadele juurde THI koostamise arengute teema ning Statistikaameti ja Eesti Panga koostöö (sh mikroandmete jagamine) statistika tegemisel. Samuti võiks tööplaani lisada riigirahanduse näitajate osas Eurostati poolt 2024. a lõpus tehtud reservatsiooni juhtumi teema, kui on selgunud järeldused märtsikuus ning kliima valdkonnas keskkonna arvepidamise teema. 2025. teise poolaasta tööplaani arutatakse juunikuus toimuval nõupidamisel.

OTSUSTATI:

- 3.1. kinnitada 2025. esimese poolaasta tööplan.

4. Muud küsimused

Muid küsimusi ei arutatud.

LISAD

1. Statistikanõukogu_12.12.2024_esitlus
2. Statistikanõukogu 2025. esimese poolaasta tööplaan

(allkirjastatud digitaalselt)

Hede Sinisaar

(allkirjastatud digitaalselt)

Anneli Saarma